

ПВНЗ «Кіровоградський інститут державного та муніципального управління
Класичного приватного університету»
Циклова комісія з соціальної роботи

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор коледжу

ПВНЗ КІДМУ КПУ

В. В. Кошолап

«___» _____ 2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Соціальна робота з окремими категоріями клієнтів

галузі знань 1301 «Соціальне забезпечення»

спеціальності 5.13010101 «Соціальна робота»

форма навчання **денна**

(Шифр за ОПІ ППІ 11)

Кіровоград – 2016

Робоча програма з **соціальної роботи з окремими категоріями клієнтів** для студентів за спеціальністю 5.13010101 «Соціальна робота», 2016 року – 14 с.

Розробники: викладач циклової комісії з соціальної роботи Н. В. Акімова, к.філол.н.

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії з соціальної роботи

Протокол від «__»_____ 2016 року № 1

Голова циклової комісії з соціальної роботи

_____ Т.А.Герनावська

«__»_____ 2016 року

Схвалено Науково-методичною комісією ПВНЗ «Кіровоградський інститут державного та муніципального управління Класичного приватного університету»

Протокол від «__»_____ 2016 року № __

«__»_____ 2016 року Голова _____ Г. Ю. Шаркова

- ПВНЗ КІДМУ КПУ, 2016 рік
- Акімова Н. В., 2016 рік

1. Опис навчальної дисципліни: «Соціальна робота з окремими категоріями клієнтів»

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2,3	галузь знань <u>1301 «Соціальне забезпечення»</u>	Нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): <u>5.13010101 «Соціальна робота»</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		2-й	
Індивідуальне(і) науково (навчально) - дослідне(і) завдання: підготовка статті до друку; - виступ на наукових конференціях (друковані тези); - конспект з теми (модуля); - презентація з теми (модуля) або вузької проблематики; - розроблення навчальних та діагностичних тестових завдань; - виготовлення схем тощо.		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальна кількість годин – 81 год.		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3,8	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Молодший спеціаліст	14 год.	___ год.
		Практичні	
		14 год.	___ год.
		Семінарські	
		___ год.	___ год.
		Лабораторні	
		___ год.	___ год.
		Самостійна робота та індивідуальні завдання:	
53 год.	___ год.		
Вид контролю: залік (2 семестр)			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 1:1,6

Характеристика навчальної дисципліни: Нормативна

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення курсу «Соціальна робота з окремими категоріями клієнтів» полягає в тому, щоб студенти засвоїли основні поняття соціальної роботи, визначили коло її клієнтів, принципи та методи роботи з окремими групами клієнтів, ознайомилися з відповідною нормативною базою.

Загальноосвітня (навчальна) – сприяти становленню сучасного висококваліфікованого фахівця на підставі вивчення та розуміння основних принципів та методів соціальної роботи з окремими категоріями клієнтів.

Розвиваюча - формувати й розвивати соціологічні, юридичні, психологічні та педагогічні знання студентів, навчити їх аналізувати соціальну ситуацію та юридичні документи, виробити навички самостійного аналізу проблем та методів соціальної роботи з окремими групами клієнтів, уміння застосовувати отримані у конкретній ситуації, сприяти оволодінню уміннями та навичками, які потрібні у професійній діяльності.

Виховна - формувати переконання та ціннісні орієнтації студентів відповідно до ідеалів гуманізму, демократії, соціальної справедливості, поваги до особистості, виховувати активну громадську позицію, сприяти усвідомленню ролі та значення соціальної роботи в становленні Української держави; сприяти розвитку в майбутніх соціальних працівників, їх професійних й особистісних якостей.

Завдання вивчення курсу «Соціальна робота з окремими категоріями клієнтів»:

- висвітлення теоретичних засад соціальної роботи в Україні,
- ознайомлення з нормативно-правовою базою, що регулює соціальну роботу в Україні,
- розгляд основних аспектів державної соціальної політики щодо соціальної роботи з окремими категоріями клієнтів;
- вивчення соціальної і психологічної специфіки різних груп клієнтів;
- розкриття змісту соціальної роботи, що пов'язана з вирішенням проблем людей які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі постраждалим від насильства в сім'ї, з неповнолітніми, які вчинили правопорушення, бездомних осіб та тих, які звільнені із місць позбавлення волі, розв'язання проблем торгівлі людьми, соціального захисту дитинства тощо.
- висвітлення особливостей соціальної роботи у сфері зайнятості, пенітенціарній системі, системі культурно-дозвіллевої діяльності;
- оволодіння навичками проведення соціологічних досліджень;
- формування професійного світогляду та наукового мислення;
- сприяння підвищенню рівня професійної культури студентів.

У результаті вивчення даної навчальної дисципліни студент повинен

ЗНАТИ:

- історію становлення теорії та практики соціальної роботи в Україні;
- сутність соціальної роботи як сфери практичної діяльності, науки та навчальної дисципліни;

- принципи, методи, форми та технології соціальної роботи;
- нормативно-правову базу соціальної роботи в Україні;
- особливості соціальної роботи з різними категоріями клієнтів;
- мережу соціальних служб та інституцій;
- недержавні об'єднання в соціальній сфері тощо.
- психологічні та соціально-педагогічні особливості різних груп клієнтів;
- причини девіантної та кримінальної поведінки клієнтів спеціальних груп;
- особливості «груп ризику», способи їхнього життя, характерні ознаки;
- методи та форми профілактично-корекційної, лікувально-оздоровчої та реабілітаційної роботи із різними групами клієнтів;
- порядок оформлення документації соціальної служби в роботі із різними групами клієнтів.

ВМІТИ:

- осмислювати соціальні проблеми різних категорій населення України;
- добирати адекватні форми та методи соціальної роботи, диференціювати зміст діяльності відповідно до різних об'єктів, напрямів соціальної роботи;
- користуватися набутими теоретичними знаннями та застосовувати їх у практичній роботі;
- користуватися окремими психодіагностичними та соціально-педагогічними методами вивчення особистості клієнтів спеціальних груп, проводити консультації;
- спонукати людину до позитивних змін в її житті;
- виявляти і оцінювати актуальні проблеми людей, що належать до спеціальних груп клієнтів, і допомагати у їх розв'язанні;
- організовувати соціально-педагогічні заходи зі спеціальними групами клієнтів;
- проводити різні форми індивідуальної роботи
- виявляти, аналізувати та розв'язувати конкретні життєві ситуації, оперуючи соціологічними, юридичними та психологічними поняттями, законами, механізмами;
- спостерігати, помічати, аналізувати та враховувати психічні стани;
- своєчасно виявляти та усувати деформації в психологічній сфері;
- проводити соціологічні дослідження різного рівня;
- робити позитивні висновки з негативного досвіду, постійно вдаватися до самоаналізу і об'єктивної оцінки як своїх дій, так і дій інших.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Загальні засади соціальної роботи з окремими категоріями клієнтів

ТЕМА 1. СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ОКРЕМИМИ КАТЕГОРІЯМИ КЛІЄНТІВ. ВСТУП

1. Загальні теорії соціальної роботи як складова роботи з соціальними групами клієнтів. 2. Індивідуальна соціальна робота

ТЕМА 2. СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ОСОБАМИ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ У СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОСТРАЖДАЛИМ ВІД НАСИЛЬСТВА В СІМ'Ї

1. Загальні положення і основні поняття. 2. Порядок проведення корекційних програм. 3. Наявність поведінкових та особистісних змін учасників корекційної програми. 4. Основні правила реалізації корекційних програм. 5. Основні поняття. 6. Загальні підходи щодо організації та надання соціальної послуги. 7. Оцінка кризової ситуації отримувача соціальної послуги. 8. Складання акта з надання соціальної послуги кризового та екстреного втручання. 9. Місце і строки надання соціальної послуги. 10. Принципи надання соціальної послуги. 11. Оцінка ефективності надання соціальної послуги. 12. Фінансово-економічне обґрунтування вартості соціальної послуги.

ТЕМА 3. СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ВСИНОВЛЕННЯ

1. Загальні рекомендації. 2. Оцінка потреб дитини та її сім'ї. 3. Планування роботи з дитиною та її сім'єю. 4. Робота з сім'єю після повернення дитини.

ТЕМА 4. СОЦІАЛЬНІ ПОСЛУГИ ОСОБАМ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВІД ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

1. Потреби постраждалих від торгівлі людьми, які слід враховувати при здійсненні з ними соціальної роботи. 2. Надання соціальних послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми. 3. Надання допомоги дітям, постраждалим від торгівлі людьми.

ТЕМА 5. СОЦІАЛЬНА РОБОТА З НЕПОВНОЛІТНІМИ, ЯКІ ВЧИНИЛИ ПРАВОПОРУШЕННЯ

1. Основні терміни. 2. Рекомендації щодо надання соціальних послуг неповнолітнім, які вчинили правопорушення, центрами СССДМ.

ТЕМА 6. СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА БЕЗДОМНИХ ОСІБ

1. Загальні положення. 2. Визначення індивідуальних потреб отримувача соціальної послуги. 3. Складання індивідуального плану надання соціальної послуги. 4. Принципи надання соціальної послуги. 5. Зміст соціальної послуги підтриманого проживання. 6. Оцінка ефективності надання соціальної послуги підтриманого проживання.

ТЕМА 7. ОРГАНІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНОГО СУПРОВОДУ ОСОБАМ, ЯКІ ЗВІЛЬНЕНІ ІЗ МІСЦЬ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

1. Сучасна політика щодо соціальної адаптації осіб, звільнених із місць позбавлення волі. 2. Законодавче та нормативне забезпечення соціальної адаптації осіб, звільнених із місць позбавлення волі. 3. Визначення цільової групи та мети соціальних послуг. 4. Організації, що надають соціальні послуги особам, звільненим із місць позбавлення волі. 5. Організація роботи центру соціальної адаптації. 6. Надання соціальних послуг. 7. Особливості роботи звільнених.

4. Структура навчальної дисципліни: «Соціальна робота з окремими категоріями клієнтів»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	усього	денна форма					усього	Заочна форма				
		у тому числі						у тому числі				
		л	с	п	лаб	інд. та с.р.		л	с	п	лаб	інд. та с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Загальні засади соціальної роботи з окремими категоріями клієнтів												
Тема 1. Соціальна робота з окремими категоріями клієнтів. Вступ		2		2			4					
Тема 2. Соціальна робота з особами, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі постраждалим від насильства в сім'ї		2		2			10					
Тема 3. Соціальна робота з всиновлення		2		2			5					
Тема 4. Соціальні послуги особам, які постраждали від торгівлі людьми		2		2			10					
Тема 5. Соціальна робота з неповнолітніми, які вчинили правопорушення		2		2			4					
Тема 6. Соціальна підтримка бездомних осіб		2		2			10					
Тема 7. Організація соціального супроводу особам, які звільнені із місць позбавлення волі		2		2			10					
Разом за змістовим модулем 1		14		14			53					
Усього годин		14		14			53					

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Соціальна робота з окремими категоріями клієнтів. Вступ	2
2	Тема 2. Соціальна робота з особами, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі постраждалим від насильства в сім'ї	2
3	Тема 3. Соціальна робота з всиновлення	2
4	Тема 4. Соціальні послуги особам, які постраждали від торгівлі людьми	2
5	Тема 5. Соціальна робота з неповнолітніми, які вчинили правопорушення	2
6	Тема 6. Соціальна підтримка бездомних осіб	2
7	Тема 7. Організація соціального супроводу особам, які звільнені із місць позбавлення волі	2

6. Самостійна та індивідуальна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Соціальна робота з окремими категоріями клієнтів. Вступ	4
2	Тема 2. Соціальна робота з особами, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі постраждалим від насильства в сім'ї	10
3	Тема 3. Соціальна робота з всиновлення	5
4	Тема 4. Соціальні послуги особам, які постраждали від торгівлі людьми	10
5	Тема 5. Соціальна робота з неповнолітніми, які вчинили правопорушення	4
6	Тема 6. Соціальна підтримка бездомних осіб	10
7	Тема 7. Організація соціального супроводу особам, які звільнені із місць позбавлення волі	10

7. Індивідуальні завдання

Види індивідуальних науково (навчально)- дослідницьких завдань:

- підготовка статті до друку;
- виступ на наукових конференціях (друковані тези);
- участь у інтернет-конференціях;
- участь у студентських олімпіадах;
- конспект з теми (модуля) за заданим або власно розробленим студентом планом;
- презентація з теми (модуля) або вузької проблематики;

- розв'язування та складання практичних, ситуативних задач різного рівня з теми, модуля або курсу;
- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, історичні розвідки тощо;
- розроблення навчальних та діагностичних тестових завдань;
- виготовлення схем, розроблення структурно-функціональних схем різних процесів, комплексів.
- написання есе, творчих завдань тощо.

8. Методи навчання

Лекція (проблемна, лекція-конференція тощо); практичні заняття (ділові та рольові ігри, моделювання ситуацій тощо); консультації (групові, індивідуальні, дистанційні).

9. Методи контролю

Поточний контроль (рейтинг) – оцінювання за результатами практичних занять.

Модульний контроль.

Контроль самостійної роботи (захист індивідуальних науково-дослідницьких завдань).

Підсумковий контроль (залік).

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студентів відбувається на підставі наступних критеріїв:

1) Правильність відповідей (правильне, достатньо глибоке викладення теоретичних понять курсу).

2) Рівень усвідомлення матеріалу курсу і самостійність суджень.

3) Новизна навчальної інформації, рівень використання наукових (теоретичних знань).

5) Вміння користуватися засвоєними теоретичними положеннями.

Відповідь студента оцінюється і за формою, тобто з точки зору логічності, чіткості, виразності викладу навчального матеріалу.

“ВІДМІННО” ставиться студенту тоді, коли його відповідь бездоганна за змістом, формою, обсягом. Це означає, що студент у повній мірі з програмою засвоїв навчальний матеріал, викладений на лекціях, в підручниках, володіє знаннями, на практичних заняттях дає чіткі відповіді на поставлені запитання, а також при рішенні завдань показує знання не лише основної але й додаткової літератури, нормативних джерел наводить власні судження, робить висновки, використовує знання з суміжних, галузевих

дисциплін, вміє пов'язати вивчений матеріал з реальною дійсністю і легко використовує його для рішення практичних завдань. Мова студента повинна бути логічно обґрунтована і граматично правильна.

“ДОБРЕ” передбачає також високого рівня знань і вмінь. При цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності. Можливе слабке знання додаткової літератури, недостатня чіткість у визначенні понять, правових норм, невеликі помилки у мові та стилі викладу.

“ЗАДОВІЛЬНО” передбачає наявність знань лише основного матеріалу; студент відповідає по суті питання і в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь не повна, нечітка, містить неточності, дає недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність викладу матеріалу, відчуває труднощі, застосовуючи знання при рішенні практичних задач.

“НЕЗАДОВІЛЬНО” ставиться, коли студент не знає значної частини матеріалу курсу, допускає суттєві помилки при висвітленні основних питань, при формулюванні понять.

Поточне тестування та самостійна робота							Залік	Сума
Змістовний модуль 1							Модульна контрольна робота	
84							6	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	18	100
6	13	13	13	13	13	13		

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами та критерії оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
менш 60	F	незадовільно	незараховано

Розподіл балів за формами роботи

Тема	Законспектувати тезово питання	Скласти логічну схему	Підготуйте статистичну довідку	Рольова гра	Скласти 5 тестових запитань	Разом
Тема 1. Соціальна робота з окремими категоріями клієнтів. Вступ	1	2			3	6
Тема 2. Соціальна робота з особами, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі постраждалим від насильства в сім'ї	1	2	3	4	3	13
Тема 3. Соціальна робота з всиновлення	1	2	3	4	3	13
Тема 4. Соціальні послуги особам, які постраждали від торгівлі людьми	1	2	3	4	3	13
Тема 5. Соціальна робота з неповнолітніми, які вчинили правопорушення	1	2	3	4	3	13
Тема 6. Соціальна підтримка бездомних осіб	1	2	3	4	3	13
Тема 7. Організація соціального супроводу особам, які звільнені із місць позбавлення волі	1	2	3	4	3	13
Модульна контрольна робота (тест)						6
Залік						10
Разом						100

11. Методичне забезпечення

Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (ІКНМЗД) «Загальна психологія» – пакет навчально-методичних матеріалів: плани семінарських, практичних занять і методичні вказівки до них, питання для самоконтролю, до модульний контролю, заліку, завдання для самостійної та індивідуальної науково-дослідницької роботи (див. додатки).

12. Рекомендована література

Базова література

- 1. Кривоконь Н.І. Проблеми соціальної роботи та соціальної політики в Україні [Текст:] навчальний посібник / Н.І. Кривоконь: .- Чернігів: Чернігівський державний технологічний університет, 2012.- 320 с.**
- 2. Соціальна робота з різними групами клієнтів : навчальний посібник / [уклад. : Т.Д. Кочуей, О. М. Бойко]. – Умань : ФОП Жовтий О.В., 2016. – 278.**
- 3. Соціальна робота з різними категоріями клієнтів: науково-навчально-методичний посібник для студентів, магістрантів, аспірантів та спеціалістів у галузі соціальної педагогіки, соціальної роботи / Харченко С.Я., Кратінов М.С., Ваховський Л.Ц., Кратінова В.О., Песоцька О.П., Караман О.Л. -Луганськ: "Альма-матер", 2003. - 198 с**

Додаткова література

1. Албул І.В. Організація діяльності державних і спеціалізованих служб. – Умань: ПП Жовтий, 2010. – 100 с.
2. Дубровська Є. Психологічний аспект проблем дітей, що постраждали від торгівлі людьми / Є. Дубровська // Соціальний педагог. – 2007.- №10. - С. 54-57.
3. Дьяконов Б. Соціально педагогічна адаптація засуджених / Б. Дьяконов // Соціальна педагогіка. – 2005.- №2. - С. 92-96.
4. Заморуєва В.В. Діти без сім'ї. Підготовка до життя .– К. : Шкільний світ, 2011.– 125 с.
5. Ігнатенко К. В. Особливості роботи соціальних служб з прийомною сім'єю // К. В. Ігнатенко // Соціальна педагогіка: теорія і практика. – 2008. – №. 2. – С. 75–80.
6. Капська А. Й., Пеша І. В. Соціальний супровід різних категорій сімей та дітей. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 232 с.
7. Лукашевич М.П., Семигіна Т.В. Соціальна робота (теорія і практика): підручник. – К.:Каравела, 2009. – 369 с.
8. Николаєва В. Соціальна реабілітація як одна з перспективних технологій сучасності /В. Николаєва // Соціальна педагогіка: теорія і практика. – 2007. – №. 4. – С. 4–10.

9. Протидія торгівлі людьми: навчально-методичний посібник / за ред. Т. Семигіної. – К., 2008. – 166 с.
10. Скуратівський ВА., Палій ОМ., Лібанова ЕМ. Соціальна політика. — К.: Вид-во УАДУ, 2007. — 360 с.
11. Соціальна робота: Навч. посіб. : / А. Й. Капська. – К.: Слово, 2011. – 399 с.
12. Соціальна робота з різними групами клієнтів / Уклад. Ревнюк Н.І. – Умань : Жовтий О.О., 2014. – 116 с.
13. Технології соціальної роботи: теоретичні засади / Албул І.В., Балдинюк О.Д., Коляда Н.М., Кравченко О.О. та ін.. – Умань, 2010. – 116 с.
14. Тунтуєва С. В. Психологічні особливості жінок, постраждалих від насильства в сім'ї / С. В. Тунтуєва // Соціальна педагогіка: теорія і практика. – 2009. – №. 4. – С. 72–75.
15. Тюптя Л.Т., Іванова І.В. Соціальна робота: теорія і практика: навч. посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 574 с.
16. Шаргородська С. Насилля в сім'ї: вид, наслідки, шляхи подолання / С. Шаргородська // Соціальний педагог. – 2007.- №2. - С. 14-17.
17. Шахрай В.М. Технології соціальної роботи: навч. посіб. – К., 2006. – 464 с.
18. Якубенко В. Принципи соціальної держави // Право України. – 2002 – № 6. – С. 33-38.